

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 6.11.2007
KOM(2007) 678 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

SPRAWOZDANIE ROCZNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2006)

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE KOMISJI SPRAWOZDANIE ROCZNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2006)	3
1. Wykonanie budżetu.....	3
2. Otoczenie i warunki gospodarcze	9
3. Koordynacja z polityką transportu i ochrony środowiska.....	10
3.1. Transport	10
3.2. Ochrona środowiska.....	11
4. Kontrole	12
5. Nieprawidłowości i zawieszenie pomocy	13
6. Ocena	14
7. Nowe ramy prawne dla okresu 2007-2013	15
8. Informacja i reklama	15

SPRAWOZDANIE ROCZNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2006)

Niniejsze sprawozdanie przedstawia się zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1164/1994 ustanawiającego Fundusz Spójności. Obejmuje ono działania w ramach Funduszu Spójności w roku 2006.

1. WYKONANIE BUDŻETU

Środki Funduszu Spójności przeznaczone na zobowiązania w 2006 r. wynosiły 6 032 082 110 EUR (w cenach bieżących) dla 13 państw członkowskich będących beneficjentami. Kwota ta obejmuje kredyty na pomoc techniczną (8 100 000 EUR). Należy zauważyć, że Irlandia w wyniku wzrostu gospodarczego, od dnia 1 stycznia 2004 r. nie kwalifikuje się już do pomocy z Funduszu Spójności. W dniu 1 stycznia 2007 r. Rumunia i Bułgaria przystąpiły do Unii Europejskiej i od tej pory kwalifikują się do pomocy z Funduszu Spójności (nie są jednak objęte niniejszym sprawozdaniem za rok 2006).

Środki na zobowiązania zostały całkowicie wykorzystane i żadne środki nie zostały przeniesione na 2007 r.

Tabela 1: Realizacja zobowiązań w 2006 r. (w EUR)

Środki na zobowiązania	Początkowe	Przesunięcia	Ostateczne zasoby	Wynik	Anulowane	Przeniesiono na 2007 r.
Budżet na 2006 r.	6 032 082 110	-	6 032 082 110	6 032 082 110	-	-
Środki przeniesione z 2005 r.	-	-	-	-	-	-
Środki ponownie udostępnione	-	-	-	-	-	-
Zwroty	-	-	-	-	-	-
RAZEM	6 032 082 110	-	6 032 082 110	6 032 082 110	-	-

Tabela 2: Realizacja płatności w 2006 r. (w EUR)

Środki płatności	Początkowe	Przesunięcia	Ostateczne zasoby	Wynik	Anulowane	Przeniesiono na 2007 r.
Budżet na 2006 r.	3 515 408 175	- 500 000 000	3 020 358 175	3 015 989 461	4 368 713	-
Środki przeniesione z 2005 r.	-	-	-	-	-	-
Środki ponownie udostępnione	60 776	-	-	-	-	60 776
Zwroty	-	-	-	-	-	-
RAZEM	3 515 468 951	-500 000 000	3 020 358 175	3 015 989 461	4 368 713	60 776

Stopień wykonania płatności w pierwszych dziewięciu miesiącach roku postępował pomyślnie, tj. do końca września 2006 r. osiągnęły one poziom porównywalny z końcem listopada 2005 r. Niemniej jednak pozostałe środki nie mogły być wykorzystane zgodnie z zasadami kontroli i należytego zarządzania finansami, przesunięto zatem do EFRR łączną kwotę środków na płatności wynoszącą 500 mln EUR (w ramach ogólnej procedury przesunięć obejmującej inne fundusze strukturalne). Uwzględnienie tego przeniesienia oznacza zrealizowanie w 2006 r. 99,8 % środków na płatności. Wykorzystanie środków w podziale na kraje pokazane przedstawiono w poniższych tabelach (tabele 3, 4 i 5).

Realizacja budżetu w zakresie środków w 2006 r. wg państw członkowskich:

Tabela 3: Środki na zobowiązania w 2006 r. (w EUR) – włącznie z pomocą techniczną

Państwo członkowskie	Środowisko		Transport		Pomoc techniczna	RAZEM	
	Kwota	%	Kwota	%	Kwota	Kwota	Udział państw cz. (%)
Hiszpania	1 045 081 820	57,6 %	769 323 551	42,4 %	315 453	1 814 720 824	30,0 %
Grecja	191 616 437	38,8 %	298 556 462	60,4 %	4 026 467	494 199 366	8,4 %
Portugalia	273 923 751	55,4 %	218 291 973	44,2 %	1 983 642	494 199 366	8,2 %
Cypr	15 599 762	75,5 %	5 058 456	24,5 %	-	20 658 218	0,3 %
Republika Czeska	169 425 877	46,6 %	192 728 948	53,0 %	1 343 504	363 498 329	6,0 %
Estonia	51 641 255	45,3 %	59 936 657	52,5 %	2 505 460	114 083 372	1,9 %
Węgry	210 331 313	49,3 %	209 390 382	49,1 %	6 910 457	426 632 152	7,1 %
Łotwa	84 648 355	50,3 %	75 472 277	44,9 %	8 112 593	168 233 225	1,8 %
Litwa	121 403 548	53,7 %	99 888 363	44,2 %	4 807 152	226 099 063	3,7 %
Malta	4 305 250	51,0 %	4 075 480	48,3 %	65 171	8 445 901	0,1 %
Polska	751 359 517	46,9 %	828 944 996	51,7 %	21 905 810	1 602 210 323	26,5 %
Słowacja	79 712 721	36,4 %	138 255 724	63,2 %	826 055	218 794 500	3,6 %
Słowenia	27 925 173	38,6 %	44 270 658	61,2 %	165 000	72 360 831	1,2 %
RAZEM	3 026 974 779	50,1 %	2 944 193 927	48,9 %	52 966 764	6 024 135 470	100 %
Pomoc techniczna dla administracji	-	-	-	-	4 218 779	4 218 779	-

Tabela 4: Środki na płatności w 2006 r. (w EUR) – włącznie z pomocą techniczną

Dane dla nowych państw członkowskich dotyczą wyłącznie płatności w projektach przyjętych w ramach Funduszu Spójności od 1 maja 2004 r. (nie bierze się pod uwagę pomocy przedakcesyjnej w ramach projektów ISPA). Tabela nr 5 dotyczy płatności wykonanych w 2006 r. w odniesieniu do projektów ISPA przyjętych przed przystąpieniem.

Państwo członkowskie	Środowisko		Transport		Pomoc techniczna	RAZEM	
	Kwota	%	Kwota	%	Kwota	Kwota	Udział państw cz. (%)
Hiszpania	558 740 071	43,6 %	723 413 784	56,4 %	819 183	1 282 973 038	47,0 %
Grecja	194 069 922	40,2 %	289 132 091	59,8 %	-	483 202 013	17,7 %
Irlandia	27 991 936	70,8 %	11 521 393	29,2 %	-	39 513 329	1,4 %
Portugalia	148 750 484	73,1 %	53 874 121	26,5 %	899 853	203 524 458	7,5 %
Cypr	-	0,0 %	6 001 512	100,0 %	-	6 001 512	0,2 %
Republika Czeska	32 982 124	26,2 %	92 544 105	7,6 %	278 460	125 804 689	4,6 %
Estonia	6 769 474	17,0 %	32 972 870	8,9 %	23 322	39 765 666	1,5 %
Węgry	82 157 579	70,9 %	33 767 249	2,1 %	-	115 924 828	4,2 %
Łotwa	14 060 182	23,4 %	42 930 570	71,5 %	3 075 450	60 066 202	2,2 %
Litwa	17 587 842	36,0 %	31 243 260	64,0 %	-	48 831 102	1,8 %
Malta	-	0,0 %	2 591 637	100,0 %	-	2 591 637	0,1 %
Polska	15 601 766	6,1 %	239 697 120	9,7 %	589 292	255 888 178	9,4 %
Słowacja	18 811 566	58,7 %	13 218 768	41,3 %	-	32 030 334	1,2 %
Słowenia	7 502 018	24,1 %	23 651 860	75,9 %	-	31 153 878	1,1 %
Niezdefiniowane	-	0,0 %	-	0,0 %	965 686	965 686	0,0 %
RAZEM	1 125 024 964	41,2 %	1 596 560 340	58,5 %	6 651 246	2 728 236 550	100 %
Pomoc techniczna dla administracji	-	-	-	-	1 625 128	1 625 128	-

Tabela 5: Nowe państwa członkowskie – Płatności w 2006 r. związane z poprzednimi projektami ISPA

Państwo członkowskie	Środowisko		Transport		Pomoc techniczna	RAZEM	
	Kwota	%	Kwota	%	Kwota	Kwota	Udział państw cz. (%)
Republika Czeska	48 347 040	35,8 %	86 126 672	63,8 %	448 521	134 922 233	19,8 %
Estonia	17 872 983	55,6 %	13 213 810	41,1 %	1 036 078	32 122 871	4,7 %
Węgry	42 045 203	54,0 %	34 943 145	44,9 %	856 649	77 844 997	11,4 %
Łotwa	12 195 774	24,8 %	33 083 549	67,3 %	3 890 083	49 169 406	7,2 %
Litwa	21 227 151	55,0 %	15 421 582	39,9 %	1 955 102	38 603 835	5,7 %
Polska	136 381 574	51,4 %	126 946 209	47,9 %	1 872 421	265 200 204	38,9 %
Słowacja	33 197 820	43,6 %	40 809 790	53,6 %	2 120 189	76 127 799	11,2 %
Słowenia	5 176 729	73,4 %	1 875 000	26,6 %	0	7 051 729	1,0 %
RAZEM	316 444 274	46,5 %	352 419 757	51,7 %	12 179 043	681 043 074	100 %

Poniższa tabela przedstawia całkowite wykonanie w latach 2000-2006 w każdym państwie (włącznie z pomocą techniczną):

Tabela 6: Wykonanie zobowiązań (w EUR) w latach 2000-2006 w podziale na państwa członkowskie – włącznie z pomocą techniczną

Państwo członkowskie	Przydział 2000-2006	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	RAZEM
Hiszpania	12 067 110 566	1 601 305 968	1 676 893 850	1 973 389 704	1 543 094 747	1 702 761 789	1 806 465 241	1 814 720 824	12 118 632 123
Grecja	3 307 420 974	435 532 521	467 400 382	335 157 938	529 459 151	535 843 689	438 083 755	494 199 366	3 235 676 802
Irlandia	584 614 000	169 624 664	115 000 000	182 661 340	117 322 580				584 608 584
Portugalia	3 308 065 713	450 770 587	455 699 130	296 780 734	648 181 282	479 843 079	491 649 967	494 199 366	3 317 124 145
UE-4	19 267 211 253	2 657 233 740	2 714 993 362	2 787 989 716	2 838 057 760	2 718 448 557	2 736 198 963	2 803 119 556	19 256 041 654
Cypr	54 065 989					18 257 000	15 099 477	20 658 218	54 014 695
Republika Czeska	937 882 036					316 898 031	256 811 441	363 498 329	937 207 801
Estonia	308 576 628					105 696 235	89 794 099	114 083 372	309 573 706
Węgry	1 115 106 832					376 433 000	310 982 360	426 632 152	1 114 047 512
Łotwa	518 407 608					189 965 775	157 667 664	168 233 225	515 866 664
Litwa	609 432 251					209 572 000	173 199 790	226 099 063	608 870 853
Malta	21 938 260					7 418 000	6 102 388	8 445 901	21 966 289
Polska	4 186 767 157					1 414 638 404	1 166 908 584	1 602 210 323	4 183 757 311
Słowacja	571 744 353					192 974 000	159 432 592	218 794 500	571 201 092
Słowenia	188 021 130					64 946 467	51 835 729	72 360 831	189 143 027
UE-10	8 511 942 244					2 896 798 912	2 387 834 124	3 221 015 914	8 505 648 950
RAZEM	27 779 153 497	2 657 233 740	2 714 993 362	2 787 989 716	2 838 057 760	5 615 247 469	5 124 033 087	6 024 135 470	27 761 690 604

Przegląd okresu 2000-2006 (włącznie z zobowiązaniami pozostających do spłaty – RAL)

Pod koniec roku 2006 zobowiązania pozostające do spłaty za okres 2000-2006 wynosiły 15 682 mln EUR (13 206 mln EUR dla FS i 2 476 mln EUR dla byłych projektów ISPA). Ta stosunkowo wysoka wartość zobowiązań pozostających do spłaty odpowiada w przybliżeniu trzyletnim zobowiązaniom. Wynika to między innymi z długości okresu niezbędnego dla zrealizowania często skomplikowanych dużych projektów infrastrukturalnych i w mniejszym zakresie z faktu, że zasada automatycznego anulowania zobowiązań („zasada n+2”), którą stosuje się do funduszy strukturalnych, nie ma zastosowania dla Funduszu Spójności.

Tabela 7.1: Kwoty zatwierdzone w ramach funduszu spójności w latach 2000-2006 (włącznie z RAL)¹

Państwo	Zobowiązania netto	Wyplacone	RAL
Grecja	2 815 806 760	1 236 273 691	1 579 533 069
Irlandia	575 411 134	517 830 136	57 580 998
Portugalia	3 128 862 926	1 467 756 462	1 661 106 465
Hiszpania	11 773 161 809	7 383 381 713	4 389 780 096
RAZEM UE-4	18.293.242.629	10.605.242.001	7.688.000.628
Cypr	54 014 695	11 059 968	42 954 727
Republika Czeska	748 976 735	141 131 405	607 845 330
Estonia	242 449 651	39 765 666	202 683 985
Węgry	812 924 360	185 512 701	627 411 659
Łotwa	376 863 199	79 841 253	297 021 946
Litwa	517 642 688	97 697 349	419 945 339
Malta	21 966 289	2 591 637	19 374 652
Polska	3 191 270 327	255 730 261	2 935 540 066
Słowacja	264 254 882	32 030 334	232 224 548
Słowenia	172 654 702	39 651 472	133 003 230
RAZEM UE-10	6 403 017 528	885 012 045	5 518 005 483
RAZEM	24 696 260 157	11 490 254 046	13 206 006 111

¹ Zobowiązania są mniejsze niż przydzielone środki (zobacz tabela 6) z powodu umorzenia niewykorzystanych kwot i zamknięcia.

Tabela 7.2: Zatwierdzone kwoty dla wcześniejszych projektów ISPA w latach 2000-2006 (włącznie z RAL)

Państwo	Zobowiązania netto	Wyplacone	RAL
Republika Czeska	479 117 990	351 044 435	128 073 555
Estonia	185 251 384	121 573 113	63 678 271
Węgry	669 677 980	307 713 993	361 963 987
Łotwa	333 856 759	183 662 936	150 193 823
Litwa	307 765 169	161 019 456	146 745 712
Polska	2 444 163 012	1 093 425 990	1 349 686 751
Słowacja	501 995 906	263 375 354	238 620 552
Słowenia	83 499 178	45 820 204	37 678 974
RAZEM	5 005 327 377	2 527 635 482	2 476 641 625

Wykonanie budżetu w latach 1993-99

Zmiany w roku 2006 w zakresie środków podlegających rozliczeniu w latach 1993-99 prezentują się następująco:

Tabela 8: Rozliczenie w 2006 r. zobowiązań za okres 1993-99 r. (w EUR)

Państwo członkowskie	Początkowa kwota do rozliczenia	Umorzenia	Płatności	Końcowa kwota do rozliczenia
Hiszpania	204 299 149	17 163 676	99 864 092	87 271 381
Grecja	82 165 494	52 585 827	3 476 269	26 103 398
Irlandia	29 637 545	19 003	17 387 263	12 231 279
Portugalia	29 514 596	1 555 707	15 998 198	11 960 691
RAZEM	345 616 784	71 324 213	136 725 822	137 566 749

Zobowiązania w ramach Funduszu Spójności są realizowane ze zróżnicowanych środków. Innymi słowy, płatności odbywają się zgodnie z początkowym przyporządkowaniem środków na zobowiązania. Jeśli wszystkie projekty realizowane są zgodnie z decyzjami, kwota do rozliczenia istnieje „automatycznie” wskutek luki czasowej pomiędzy datą decyzji a datą płatności salda (zwykle od 4 do 5 lat).

W celu zwiększenia poziomu płatności dokonywanych w stosunku do poprzednich zobowiązań kontynuowano szczególne wysiłki w celu rozliczenia niewykorzystanych środków na działania rozpoczęte przed 2000 r. Około 40 % kwoty niewykorzystanych środków z początku roku zostało wypłaconych lub umorzonych w ciągu 2006 r. Przed końcem 2006 r. wartość niewykorzystanych środków spadła do zaledwie 2,7 % rocznego budżetu Funduszu Spójności (w porównaniu z ponad 50 % pod koniec 2002 r., 39 % pod koniec 2003 r., 15 % pod koniec 2004 r. i 6,7 % pod koniec 2005 r.). W roku 2007 trwały starania mające na celu obniżenie kwoty niewykorzystanych środków w ramach współpracy z władzami krajowymi odpowiedzialnymi za realizację projektów i związane z nimi wnioski o płatności.

Szczegóły na temat projektów przyjętych w 2006 r. dla poszczególnych państw członkowskich zostały przedstawione w załączniku do niniejszego sprawozdania.

2. OTOCZENIE I WARUNKI GOSPODARCZE

Rozporządzenie Rady ustanawiające Fundusz Spójności² określa warunki makroekonomiczne wykorzystywania środków z Funduszu. Stwierdza ono, że „żadne nowe projekty, a w przypadku ważnych projektów, żadne nowe etapy projektu nie są finansowane przez Fundusz w państwie członkowskim w przypadku, gdy Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Komisji, stwierdzi, że brane pod uwagę państwo członkowskie nie wykonało programu [stabilności lub konwergencji] w sposób pozwalający na uniknięcie nadmiernego deficytu publicznego”. Odzwierciedla to rolę Funduszu Spójności jako instrumentu wsparcia budżetowego na poziomie krajowym, pomagającego państwom członkowskim w utrzymaniu dyscypliny makroekonomicznej.

Cztery państwa członkowskie – beneficjenci Funduszu Spójności (Cypr, Polska, Portugalia i Węgry) zostały włączone do dodatkowych działań w ramach procedury nadmiernego deficytu. Dla żadnego z tych państw działania te nie wymagały rozważenia zawieszenia finansowania z Funduszu.

Rada zadecydowała w czerwcu 2006 r. o unieważnieniu procedury w stosunku do Cypru, jako że skorygował on nadmierny deficyt w 2005 r. W przypadku Portugalii Komisja wydała w czerwcu 2006 r. komunikat stwierdzający, że państwo to jest na właściwej drodze do skorygowania nadmiernego deficytu.

Od początku procedury nadmiernego deficytu w 2004 r., dwukrotnie do tej pory stwierdzono, że Węgry nie podjęły skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenia Rady wydane po raz pierwszy w styczniu 2005 r. i ponownie w listopadzie 2005 r. Jednakże w żadnym z tych przypadków Komisja nie zalecała Radzie wstrzymania zobowiązań z Funduszu Spójności. W związku z faktem, że Węgry nie należą do strefy euro, w ich przypadku zezwolono na szczególne odstępstwo od zastosowania dalszych kroków w ramach procedury nadmiernego deficytu. Z tego powodu po przedłożeniu we wrześniu 2006 r. zweryfikowanej aktualizacji programu konwergencji na rok 2006, Rada mogła wydać dalsze zalecenia skierowane do

² Na podstawie art. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1164/94 w brzmieniu wersji ujednoliconej przedstawionej przez Komisję.

Węgier tylko na podstawie nowego art. 104 ust. 7³ decyzji. W przypadku kiedy państwo nie zastosuje się do tego zalecenia, będą miały zastosowanie przepisy art. 104 ust. 8, który przewiduje możliwość zawieszenia zobowiązań z Funduszu Spójności.

W listopadzie 2006 r. Rada wydała skierowaną do Polski decyzję, zgodnie z art. 104 ust. 8, stwierdzającą, że działania podjęte w celu skorygowania nadmiernego deficytu zgodnie z zaleceniami Rady z 2004 r. okazały się niewystarczające. Decyzja została wydana w dalszym ciągu w oparciu o cele wyznaczone w 2005 r. w aktualizacji programu konwergencji i w zawiadomieniu fiskalnym wydanym na wiosennym posiedzeniu w 2006 r. Niemniej jednak zgodnie z niedawną aktualizacją (2006 r.) programu konwergencji, Polska skoryguje swój nadmierny deficyt do roku 2007, częściowo dzięki temu, że w stosunku do Polski mają zastosowanie przepisy zreformowanego Paktu na rzecz stabilności i wzrostu, który zezwala na odliczenie części kosztów związanych z reformą systemu emerytalnego.

Grecja jest na dobrej drodze do skorygowania jej nadmiernego deficytu: zgodnie z art. 104 ust. 9 decyzji Rady z lutego 2005 r. zmniejszyła ona deficyt poniżej 3 % PKB w 2006 r. W trzech nowoprzyjętych państwach członkowskich, w których zidentyfikowano nadmierny deficyt w 2004 r. – na Malcie, w Republice Czeskiej i Słowacji – rozwój sytuacji budżetowej nie wymagał dalszych kroków odnośnie do procedury nadmiernego deficytu, zważywszy iż Komisja uznała w grudniu 2004 r., że wszystkie te państwa podjęły niezbędne działania w odpowiedzi na zalecenia Rady. Niemniej jednak procedura nadmiernego deficytu nie została uchylona w 2006 r. w stosunku do tych krajów. Zgodnie z zaleceniami Rady Malta skorygowała swój nadmierny deficyt do 2006 r. Słowacja zmniejszy swój deficyt poniżej 3 % do 2007 r., a Republika Czeska planuje osiągnąć ten cel do 2010 r.

Rozporządzenie ustanawiające Fundusz Spójności na okres 2007-2013⁴ wyjaśniło kilka niejasności, które dotyczyły stosowania warunków związanych z Funduszem Spójności w przeszłości. Przewiduje ono, że art. 104 ust. 8 decyzji daje Komisji możliwość zaproponowania zawieszenia pomocy z Funduszu Spójności. Następnie Rada może zadecydować o całkowitym lub częściowym zawieszeniu części zobowiązań począwszy od 1 stycznia roku następującego po wydaniu decyzji. Jeśli następnie, w kontekście procedury nadmiernego deficytu, Rada stwierdzi, że państwo członkowskie podjęło wymagane działania naprawcze, oznacza to automatyczną decyzję o odwieszeniu zobowiązań z Funduszu Spójności. Zostały stworzone zasady ponownego uwzględnienia w budżecie zawieszonych zobowiązań.

3. KOORDYNACJA Z POLITYKĄ TRANSPORTU I OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1. Transport

W 2006 r. zobowiązania w ramach Funduszu Spójności w zakresie sektora transportu stanowiły nieco mniej niż połowę (49,2 %) łącznych zobowiązań. Komisja ponownie

³ Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, art. 104 dotyczący nadmiernego deficytu publicznego.
⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające Fundusz Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1164/1994.

zwróciła się do państw członkowskich o przyznanie priorytetu projektom związanym z transportem kolejowym. Projekty przyjęte w 2006 r. przez poszczególne państwa członkowskie zostały przedstawione w załączniku do niniejszego sprawozdania.

W sektorze transportu wsparcie Wspólnoty udzielane jest w skoordynowany sposób za pośrednictwem szeregu instrumentów: Funduszu Spójności, ISPA, EFRR, programów sieci transeuropejskich, kredytów z EBI. Wsparcie finansowe z wykorzystaniem tych instrumentów jest zasadniczo ukierunkowane na transeuropejskie sieci transportowe (TEN-T).

Zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1164/94, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 1264/1999, Fundusz Spójności może udzielać pomocy w odniesieniu do projektów w zakresie infrastruktury transportowej stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, finansowanych przez państwa członkowskie, które są objęte wytycznymi dotyczącymi TEN-T.

Wytyczne Wspólnoty dotyczące TEN-T zostały określone w decyzji nr 1692/96/WE wraz ze zmianami. Decyzja wymienia szczegółowo 30 projektów priorytetowych będących przedmiotem europejskiego zainteresowania i wzywa państwa członkowskie do przyznania tym projektom statusu projektów priorytetowych. Art. 19 lit. a) decyzji nr 1692/96/WE stwierdza, że podczas prezentacji swoich projektów w ramach Funduszu Spójności, zgodnie z art. 10 rozporządzenia Rady (WE) nr 1164/94, państwa członkowskie przyznają stosowny priorytet projektom ogłoszonym jako będące przedmiotem europejskiego zainteresowania.

3.2. Ochrona środowiska

W 2006 r. zobowiązania w ramach Funduszu Spójności w zakresie sektora środowiska stanowiły nieco ponad połowę (50,8 %) łącznych zobowiązań. W ogólnym ujęciu projekty wspierane z Funduszu Spójności przyczyniają się do realizacji globalnych celów polityki ochrony środowiska w zakresie zrównoważonego rozwoju, w szczególności do realizacji priorytetowych obszarów szóstego programu działań, głównie w zakresie zarządzania zasobami naturalnymi, gospodarki odpadami, a także w odniesieniu do inwestycji zmierzających do ograniczenia skutków zmian klimatycznych. Duże znaczenie dla działań Funduszu Spójności ma siedem strategii tematycznych przyjętych w 2005 i 2006 r. dotyczących jakości powietrza, wykorzystywania zasobów, odpadów i ich odzyskiwania, środowiska miejskiego, gleby, środowiska morskiego i pestycydów. Projekty przyjęte w 2006 r. przez poszczególne państwa członkowskie zostały przedstawione w załączniku do niniejszego sprawozdania.

W ciągu 2006 r. z Funduszu Spójności nadal przyznawano pomoc na wdrażanie prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska nie tylko przez bezpośrednie finansowanie infrastruktury, ale również przez środki zachęcające do stosowania odpowiednich dyrektyw jako części warunków wstępnych przyznania wsparcia. Dotyczy to zwłaszcza interwencji w obszarach tematycznych o wymiarze terytorialnym, takich jak ochrona przyrody, gospodarka odpadami stałymi i ściekami oraz ocena oddziaływania na środowisko (OOS).

Akty Przystąpienia nowych państw członkowskich ustanowiły cele pośrednie w zakresie inwestycji w dorobek prawny Wspólnoty w dziedzinie środowiska. Z tego

powodu nowe państwa członkowskie wyznaczyły gospodarkę wodną oraz gospodarkę odpadami jako ważne priorytety w wydatkach. Potrzeby inwestycyjne i infrastrukturalne są nadal wysokie w większości przypadków w dziedzinach gospodarki odpadami stałymi i gospodarki wodnej (zwłaszcza oczyszczania ścieków komunalnych), jak również w zakresie jakości powietrza i działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia przemysłowego (zintegrowane zapobieganie i ograniczanie zanieczyszczeń –IPPC). Wsparcie w zakresie infrastruktury ochrony środowiska w ramach Funduszu Spójności ma więc zasadnicze znaczenie w przypadku nowych państw członkowskich.

4. KONTROLE

Dla czterech pierwotnych państw członkowskich będących beneficjentami przeprowadzono w sumie siedem wizyt kontrolnych w Hiszpanii, Portugalii i Grecji w celu zweryfikowania wdrażania planów działań i przeprowadzenia audytu sprawdzającego dla projektów poddanych audytom w latach 2004-2005. W roku 2006 przeprowadzono również prace związane z kontrolą organów likwidacyjnych dokonujących zamknięcia projektów Funduszu Spójności.

Dodatkowo w 2006 r. w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej wprowadzono procedury dotyczące zamknięcia projektów Funduszu Spójności w celu zapewnienia otrzymywania właściwych informacji od instytucji zarządzającej i organu likwidacyjnego w trakcie procesu zamknięcia, tak, aby dać gwarancję legalności i prawidłowości wniosku o płatność końcową, a w przypadku jej braku zastosować korekty finansowe.

Dla państw członkowskich, które przystąpiły w 2004 r. prace audytowe przeprowadzone w 2006 r. polegały głównie na przeprowadzaniu audytów sprawdzających w celu zweryfikowania rzeczywistego wdrażania zaleceń przedstawionych w wyniku audytów systemowych, które miały miejsce w 2005 r. oraz na kolejnych audytach wydatków w ramach projektów. Specjalny nacisk został również położony na przegląd prac krajowych organów audytowych włącznie ze sprawdzeniem jakości audytów systemowych, kontroli wyrywkowych i innych kwestii związanych z przygotowaniem świadectwa kontroli. W całości przeprowadzono trzynaście wizyt kontrolnych włącznie z kontrolami dla EFRR (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

Biorąc pod uwagę szczególne ryzyka związane z wdrażaniem prawidłowych procedur dotyczących prowadzenia przetargów i podpisywania kontraktów, w 2005 r. rozpoczęto szczegółowe postępowanie tematyczne, skoncentrowane na zamówieniach udzielonych po przystąpieniu nowych państw członkowskich, których celem były zarówno działania zapobiegawcze, jak i naprawcze. W trakcie 2006 r. zalecenia dokonane w oparciu o te audyty były kontynuowane w kolejnych audytach.

W rocznym sprawozdaniu z działalności dyrekcji generalnej za rok 2006 w zakresie funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli została wydana opinia bez zastrzeżeń dla systemów pięciu państw członkowskich (Cypru, Estonii, Grecji, Malty i Słowenii).

Dla pozostałych państw członkowskich wydano opinię z zastrzeżeniem w wyniku materialnych braków w kluczowych elementach systemu (Hiszpania, Irlandia, Litwa, Łotwa, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Słowacja i Węgry). W przypadku żadnego z państw nie wydano opinii negatywnej.

5. NIEPRAWIDŁOWOŚCI I ZAWIESZENIE POMOCY

Zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1831/94⁵ dotyczącego nieprawidłowości i zwrotu nienależnie wypłaconych kwot oraz organizacji systemu informacyjnego w tej dziedzinie, osiem państw członkowskich będących beneficjentami Funduszu zgłosiło 228 przypadków nieprawidłowości dotyczących w sumie kwoty 186 604 797 EUR wkładu Wspólnoty. Przypadki te były przedmiotem wstępnego dochodzenia administracyjnego lub sądowego.

Warto zaznaczyć, że większość tych spraw (183) zgłosiły cztery państwa członkowskie będące pierwotnymi beneficjentami Funduszu Spójności, a większość z nich stanowiły sprawy dotyczące Grecji (103), obejmujące łączną kwotę 117 856 924 EUR wkładu Wspólnoty, z czego 12 698 144 EUR pozostaje do odzyskania, a pozostała część została odliczona od wniosków o płatności końcowe przesłanych do Komisji. W trakcie tego roku odnotowano postęp w stosowaniu wyżej wymienionego rozporządzenia w Hiszpanii, gdzie zostały zgłoszone 82 przypadki obejmujące 44 472 847 EUR wkładu Wspólnoty, z czego 30 179 534 EUR pozostaje do odzyskania. Spośród 18 przypadków zgłoszonych przez władze Portugalii obejmujących kwotę 23 747 904 EUR wkładu Wspólnoty, około 14 850 306 EUR pozostaje do odzyskania.

Jedynie pięć nowych państw członkowskich: Polska, Republika Czeska, Węgry, Łotwa i Litwa zgłosiło przypadki nieprawidłowości (odpowiednio 10, 6, 6, 2 i 1 przypadków) dotyczące kwot niższych, niż wymienione powyżej. Części tych kwot zostały odliczone przed przedstawieniem Komisji wniosków o płatność.

Pozostałe państwa członkowskie będące beneficjentami poinformowały Komisję, że w 2006 r. nie odnotowano nieprawidłowości. Pewna ilość przypadków wykrytych w trakcie krajowych lub wspólnotowych wizyt kontrolnych pozostaje nadal do zgłoszenia zgodnie z właściwym rozporządzeniem.

W większości zgłoszonych przypadków nieprawidłowości odnoszą się do stosowania zasad zamówień publicznych, zaś w pozostałych przypadkach do zgłoszenia wydatków niekwalifikowalnych.

W trakcie 2006 r. rozporządzenie (WE) 1828/2006 weszło w życie dla nowego okresu programowania 2007-2013. Sekcja czwarta tego rozporządzenia dotycząca nieprawidłowości wyznacza obecnie zasady zgłaszania nieprawidłowości i dotyczy również Funduszu Spójności w zakresie projektów przyjętych w ramach nowego okresu programowania. Rozporządzenie (WE) nr 1831/94 nadal obowiązuje dla decyzji przyjętych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1164/94.

⁵ Dz.U. L 191 z 27.6.1994, str. 9, ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2168/2005, Dz.U. L 345 z 28.12.2005, str. 15.

W 2006 r. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) wszczął trzy sprawy w związku z informacjami dotyczącymi Funduszu Spójności. Jeden z tych przypadków doprowadził do otwarcia „sprawy dotyczącej kontroli”⁶ a dwa pozostałe zostały przesunięte na rok 2007 w oczekiwaniu na ocenę. Nie przeprowadzono żadnych wizyt kontrolnych w związku z rozporządzeniem (WE) nr 2185/96⁷.

6. OCENA

Art. 13 zmienionego rozporządzenia (WE) nr 1164/94 wymaga, aby Komisja i państwa członkowskie dbały o właściwe monitorowanie i ocenę wdrażanych projektów Funduszu Spójności. Wiąże się to z prowadzeniem oceny projektów, działań monitorujących i oceniających, na podstawie których projekty są modyfikowane, jeśli zajdzie taka konieczność.

Komisja i państwa członkowskie prowadzą, w razie potrzeby, we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, ocenę i analizę wszystkich współfinansowanych projektów.

Projekty, które mają być finansowane z Funduszu, są przyjmowane przez Komisję w porozumieniu z państwem członkowskim będącym beneficjentem pomocy. W zakresie oceny projektu każdemu wnioskowi o pomoc towarzyszy analiza kosztów i korzyści (CBA). Analiza CBA musi wykazać, że średniookresowe korzyści społeczno-ekonomiczne są współmierne do zaangażowanych środków finansowych. Komisja poddaje ocenie tę analizę na podstawie zasad określonych w przewodniku do analizy kosztów i korzyści⁸. Przewodnik, który został opublikowany w 2003 r., jest obecnie aktualizowany.

Na tej podstawie Komisja udzieliła w 2006 r. istotnego wsparcia metodologicznego oraz wspomagała państwa członkowskie poprzez działania polegające na budowaniu zdolności administracyjnych, służące poprawie spójności analizy finansowej i ekonomicznej ex ante projektów. W październiku 2006 r. Komisja przyjęła wytyczne do metodologii używanej w trakcie opracowywania analizy CBA⁹. Ten dokument roboczy przedstawia niektóre ogólne zasady analizy CBA wraz z zestawem zasad roboczych i zachęca państwa członkowskie do opracowania własnych wytycznych do CBA.

Dodatkowo Komisja przeprowadza ocenę ex post na próbie projektów współfinansowanych przez Fundusz Spójności. Najnowsza ocena została opublikowana w 2005 r. W jej trakcie zbadano próbę 200 projektów wdrażanych w okresie 1993-2002. Następna ocena ex post jest przewidziana w roku 2009.

⁶ Sprawy dotyczące kontroli to sprawy, w których inny organ lub instytucja państwa członkowskiego przeprowadzają swoje własne zewnętrzne dochodzenie, chociaż OLAF miałby również kompetencje w tym zakresie.

⁷ Dz.U. L 292 z 15.11.1996, str. 2.

⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_en.pdf

⁹ Komisja Europejska, DG Polityka Regionalna, „Wytyczne dotyczące metodologii przeprowadzania analizy kosztów i korzyści” 2007-2013 – Dokument roboczy nr 4 działu ds. oceny, dostępny na stronie http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_pl.htm

7. NOWE RAMY PRAWNE DLA OKRESU 2007-2013

Rozporządzenie (WE) nr 1164/94 ustanawiające Fundusz Spójności określa zasady wdrażania Funduszu do 31 grudnia 2006 r. W związku z początkiem nowego okresu programowania (2007-2013) Komisja opracowała nowy zestaw rozporządzeń w zakresie realizacji Funduszu Spójności jak również Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Rozporządzenia te zostały przyjęte w 2006 r. Nowe rozporządzenia dotyczące wdrażania Funduszu Spójności to:

- rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999;
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające Fundusz Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1164/94;
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

Wszystkie rozporządzenia stosowane w okresie 2007-2013 są dostępne na stronach INFOREGIO pod adresem:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_pl.htm

8. INFORMACJA I REKLAMA

W Brukseli w dniach 22 czerwca i 20 grudnia odbyły się dwa spotkania informacyjne z udziałem 25 państw członkowskich. Na pierwszym spotkaniu Komisja przedstawiła ostateczny podział środków dla każdego państwa członkowskiego. Jako że 2006 r. jest ostatnim rokiem okresu programowania, położono nacisk, aby wszystkie nadal dostępne zobowiązania zostały wykorzystane do 31 grudnia. Nie przewidziano przesunięć środków pomiędzy różnymi pozycjami w budżecie. Miała również miejsce prezentacja inicjatywy JASPERS (wspólna inicjatywa wsparcia projektów w regionach europejskich). Celem tej inicjatywy będącej wynikiem współpracy pomiędzy Komisją oraz EBI, jest udzielenie pomocy państwom członkowskim w technicznej ocenie przyszłych projektów, które mają być przekazane do Komisji. JASPERS będzie funkcjonował od 2007 r. Na grudniowym spotkaniu Komisja przedstawiła projekt wytycznych dotyczących zamknięcia projektów z Funduszu Spójności. Komisja nalegała, aby mieć na uwadze następujące kwestie: (i) w trakcie zamykania, projekty zrealizowane muszą być zgodne z decyzjami; (ii) ostateczną datą kwalifikowalności projektów z lat 2000-2006 pozostaje 31 grudnia 2010 r.; (iii) stosuje się zasadę jednej zmiany. Ostatecznie Komisja przypomniła, że niniejsze spotkanie informacyjne było ostatnie w ramach rozporządzenia (WE) nr 1164/94. Kwestie dotyczące Funduszu Spójności, będą od 1 stycznia 2007 r. omawiane w ramach Komitetu Koordynującego Fundusze zgodnie z nowym rozporządzeniem (WE) nr 1083/2006.

W 2006 r. Komisja zorganizowała dwa spotkania dla osób odpowiedzialnych za działania informacyjne w ramach EFRR i Funduszu Spójności. Odbyły się one 15 czerwca i 5 grudnia. Omówiono na nich różne aspekty komunikacji, wytłumaczono zasady dotyczące wdrażania nowych rozporządzeń, a także przedstawiono znaczącą ilość studiów przypadków i przykładowych produktów. Spotkanie dla osób odpowiedzialnych za działania informacyjne będą kontynuowane w 2007 r.